

Ne znam koju riječ smijem izreći a da - 13 godina od dana kad se 19 putnika iz voza nijesu vratili kući, ne zvuči kao loš izgovor. Ne znam tu riječ koja bi mogla biti opravdanje za sve nas što smo dozvolili da ovaj, i ne samo ovaj, zločin još bude nekažnjen. Za tolike godine – samo jedan od izvodača zločina u Štrpcima je osuđen. Za otkrivanje i privođenje pravdi ubica moraju se osjećati odgovorne tri države - Crna Gora, Srbija, BiH, odnosno RS - nastala na zločinu. Smije li iko reći – nije se moglo više.

Jednom će se naši potomci morati zapitati – kako smo mogli dozvoliti da nas nadjača ništavilo i zar su ovo bile granice naše moći u suprostvaljanju zlu. Najstrašnije obličje zla nije prst na obaraču već ravnodušnost pred zločinom. Namjerno ne govorim samo o odgovornosti nadležnih državnih organa. Ona se valjda podrazumijeva. Poslije trinaest godina krivica se uvećava i raste krug odgovornih.

Ovakvi susreti i ovakve manifestacije otpor su zaboravu. Samo, kao što je važno ne zaboraviti 27. februar 1993, kad su odvedeni i ubijeni ljudi samo zbog svog imena, važno je razumjeti: ništa nećemo učiniti za njih ako se ovaj datum pretvori u dan ritualnog sjećanja. Ovaj je dan jednako posvećen i žrtvama i razorenim domovima Bukovice, a svaki dan je dan borbe za istinu o Štrpcima i svim nedužnim žrtvama. Sticajem okolnosti, zbog drugih zločina, u Hag je upravo prispio Milan Lukić, jedan od predvodnika zločinaca u pohodu na Štrpce. Učinimo sve kako bi se na sudjenju Lukiću progovorilo i o zločinu u Štrpcima.

Suđenje zločincima nije kraj već početak suočavanja sa zločinima. Zbog vlastitog ljudskog imena ne smijemo dozvoliti da žrtve i u smrti ostanu same. Taj beskraj samoće bio je najjezivi dok su putnici iz voza 671 odvođeni u smrt.

Gledali smo kako, pod kišom kuršuma, bez trunke žalosti, odlaze dječaci Srebrenice. Ne znam, možda je to nijema poruka u ime svih nedužnih žrtava, da odlaze izdati od ljudskog roda. Zato nije dovoljno kazniti zločince. Valja graditi svijet kadar da se odupre idejama i projektima koji zločin podrazumijevaju. Da nas opet ne pokori zlo. Temelj tog svijeta je vlastiti stid. Stidom je popločan put kojim bi i dječaci Srebrenice i naši putnici sa voza na pruzi Beograd-Bar, poželjeli da se vrate. Među ljude. Ostavimo svoje tragove. Da ih prepoznaju. Ko će ako nećemo mi.

Esad KOČAN